

ความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อสิ่งบันทึกเสียงและภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์

Criminal liability of persons purchasing pirated cd and movie

พุดิพร เจริญประวัติ¹

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งทำการศึกษาถึง “หลักความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง” ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ผู้ซื้อเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง เพราะมีผู้ซื้อเป็นจำนวนมาก จึงมีผู้ต้องการขาย เป็นไปตามหลักอุปสงค์ – อุปทาน และปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียงเป็นปัญหาสำคัญ จึงจำเป็นที่จะต้องหามาตรการต่างๆ ในป้องกันปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์

ระเบียบวิธีวิจัย ที่ใช้คือการวิจัยทางเอกสารและศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายลิขสิทธิ์ของต่างประเทศ รวมทั้งหลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ซื้อ สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง นั้นถือได้ว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุนผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นการกระทำโดยขาดจริยธรรมในการเคารพสิทธิของผู้อื่น และ แม้กฎหมายต่างประเทศจะไม่บัญญัติความผิดของผู้ซื้อ แต่พอเทียบเคียงได้คือ การเอาผิดกับผู้ครอบครอง สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ผู้นำสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เข้าประเทศ และผู้ให้เช่าสถานที่ขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียงจึงมีความจำเป็น เพื่อเป็นการป้องปรามผู้ซื้อ แต่ทั้งนี้ต้องมีใช้โทษที่รุนแรง และภาครัฐควรมีมาตรการเพื่อควบคุมราคาสินค้าลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง ที่เหมาะสม

คำสำคัญ: ความรับผิดทางอาญา ผู้ซื้อ ละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียง

Abstract

This thesis scrutinizes the criminal liability of a person who buys copyright infringing cinematographic work and sound recording product. One important factor of the infringement upon cinematographic work and sound recording is ‘the buyer’. Once there is a demand, there is always a supply. The more demand, the more supply. Consequently, the infringement of copyrighted cinematographic work and sound recording product’s supply chain inevitably occurs. Hence, it is very vital that concerned authorities should create effective measures to hinder process of the copyright infringement upon cinematographic work and sound recording.

It can be said, from the study, that a person who buys copyright infringing cinematographic work and sound recording product is considered as an accessory of the copyright infringer (the wrongdoer). The buyer

¹นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขากฎหมายธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

directly supports the copyright infringer in violating other's exclusive right. He exploits his right unfaithfully and immorally affecting the copyright owner's legitimacy. According to the research, though there are no foreign copyright laws and regulations taking 'the buyer' as guilt, they take a person who posses a copyright infringing product and a person who brings a copyright infringing product in their country as guilt.

It is necessary to take 'the buyer' as guilt in order to deter consumer from buying copyright infringing product. Any person buys copyright infringing cinematographic work and sound recording product should be subject to criminal liability. However, the criminal punishment should not be vicious. And, the government must impose price-control measure on cinematographic work and sound recording product.

Keywords: criminal liability, persons purchasing, pirated, cd and movie

ความเป็นมาของปัญหา

ลิขสิทธิ์เป็นทรัพย์สินทางปัญญานชนิดหนึ่ง ซึ่งกฎหมายไทยให้ความคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติ ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 การให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์ มีที่มาจากหลักการใน เศรษฐกิจที่ว่า ผู้ใดได้ทำการสร้างสรรค์สิ่งใดขึ้นมา ก็สมควรเป็นผู้ที่สามารถหาประโยชน์จากสิ่งที่ตนเองได้ สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อให้คุ้มค่ากับการใช้ความวิริยะ อุตสาหะ ตลอดจนสติปัญญาในการคิดสร้างสรรค์ และการให้ความคุ้มครองประโยชน์นี้ จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลทั่วไป สร้างสรรค์งาน ในลักษณะต่างๆ ซึ่งงานสร้างสรรค์ต้องใช้ ความคิดริเริ่มของตนเองคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาอาจใช้เวลา เป็นแรมเดือนแรมปีหรือครั้งก่อนชีวิต ต้องใช้ความวิริยะ อุตสาหะมานะบากบั่น ต้องลงทุนลงแรงด้วยสติปัญญา ความคิดและทรัพย์สินด้วย แต่ผู้ลอกเลียนหรือละเมิด ลิขสิทธิ์ อาจใช้เวลาเพียงไม่กี่วินาทีและลงทุนเพียง เล็กน้อยก็สามารถไดงานที่ ผู้สร้างสรรค์ทำมาไปเผยแพร่ หาประโยชน์โดยมิชอบได้

กฎหมายจึงให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ของผู้ สร้างสรรค์ และตามกฎหมายไทยให้ความคุ้มครอง ลิขสิทธิ์โดยอัตโนมัติ กล่าวคือเมื่อมีการสร้างสรรค์งาน

ออกมาแล้วก็จะได้รับความคุ้มครองเลย โดยไม่ต้องจดทะเบียนหรือทำการสงวนสิทธิ์ไว้แต่อย่างใด และลิขสิทธิ์ นั้นกฎหมายบัญญัติให้เป็นสิทธิเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว (Exclusive right) ที่จะกระทำการใดๆ เกี่ยวกับงานที่ผู้ สร้างสรรค์ได้ทำขึ้น , ลิขสิทธิ์เป็นสิทธิในทางนิเสธ (Negative right) , รวมทั้งมีสิทธิที่จะแสดงตนว่าตนเป็นผู้ สร้างสรรค์งานดังกล่าว และมีสิทธิห้ามมิให้ผู้รับโอน ลิขสิทธิ์หรือบุคคลอื่นใดบิดเบือน ดัดทอน ดัดแปลงหรือ กระทำด้วยประการอื่นใดแก่งานนั้นจนเกิดความเสียหาย แก่ชื่อเสียง หรือเกียรติของผู้สร้างสรรค์ ตามหลักกรรม สิทธิ (Moral right) แต่อย่างใดก็ตามการมีสิทธิแต่ผู้เดียว ก็ไม่ได้แปลว่าเป็นการได้อำนาจผูกขาดในงานลักษณะ เดียวกันนั้นตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้นกฎหมายทรัพย์สิน ทางปัญญา บัญญัติไว้เพื่อสร้างสมดุลระหว่างสิทธิของผู้ สร้างสรรค์กับประโยชน์ของสาธารณะ ในกฎหมายจึงมี ข้อยกเว้นสิทธิเด็ดขาดไว้บางประการ ตามหลักfair use (fair use but not free use) รวมทั้งกำหนดอายุการ คุ้มครองไว้ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการผูกขาด และก่อ ผลเสียต่อผลประโยชน์ของสาธารณะ เป็นสำคัญด้วย

ปัจจุบันปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทสิ่ง บันเทิงเสียงและภาพยนตร์นั้น เป็นปัญหาใหญ่และมี

มูลค่าความเสียหายจำนวนมาก ซึ่งเราจะสามารถเห็นได้จากตลาดนัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ รวมทั้งแหล่งค้าขายสินค้าโอท็อปใหญ่ เช่น พันธุ์ทิพย์ ตะวันนา คลองถม เป็นต้น ล้วนมีการทำแทบิซีตีเถื่อนออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งทุกคนเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ และไม่ได้เป็นปัญหา หรือเป็นความผิดใดๆ จากยอดการจับกุมผู้กระทำความผิดที่สูงขึ้นในทุกๆปี แต่ก็ไม่ได้ทำให้ปัญหาดังกล่าวลดน้อยลง แต่ยังมีปัญหาเพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ประเทศไทยมีกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ก็คือ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ซึ่งใช้มากกว่า 18 ปีแล้ว แต่ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ของไทยนั้นกลับไม่ลดน้อยลง มีแต่ทวีความรุนแรงขึ้น จนกระทั่งเป็นประเทศที่อยู่ในบัญชีประเทศที่ถูกจับตามองเป็นพิเศษ (Priority Watch List – PWL) ของการจัดสถานะตามกฎหมายการค้าของสหรัฐฯ มาตรา 301 พิเศษ ประจำปี 2550 (กรมทรัพย์สินทางปัญญา , www.ipthailand.go.th) มาจนกระทั่งปัจจุบัน และปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท ซึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่ควรได้รับ เสียโอกาสในการสร้างงานอีกเป็นจำนวนมาก รวมทั้งเสียภาพลักษณ์ของประเทศ ทั้งนี้ยังเป็นการทำลายขวัญกำลังใจของผู้สร้างสรรค์ผลงาน และผู้อื่นขาดแรงจูงใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานดีๆ ออกมา

นอกจากนี้ ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ที่เพิ่มขึ้น อาจเกิดจากบทลงโทษขั้นสูงสุดของการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 มาตรา 70 วรรคสอง มีโทษเพียง จำคุกตั้งแต่สามเดือนถึงสองปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เท่านั้น ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้รับจำนวนมหาศาลแล้ว ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสิ่งบันเทิงเสียงและภาพยนตร์จึงมิได้เกรงกลัว แล้วจึงผลิตและนำ

ออกจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันช่วยให้การผลิตสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ประเภทสิ่งบันเทิง เสียงและภาพยนตร์เป็นเรื่องง่าย มีราคาถูก และคุณภาพค่อนข้างดี โดยมีการลงทุนเพียงวัตถุดิบเท่านั้น เช่น แผ่นบันทึกเสียงแลเครื่องผลิต (เครื่องปั๊ม) ซึ่งต่างจากเจ้าของลิขสิทธิ์ ซึ่งมีต้นทุนในการผลิตที่สูงกว่ามาก ไม่ว่าจะเป็นค่าลิขสิทธิ์ผู้แต่ง ตัวศิลปิน ค่าการตลาด ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น ทำให้สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์มีราคาถูกกว่ามาก จึงเป็นธุรกิจผิดกฎหมายที่ใหญ่โตขึ้นทุกวัน แล้วก็จะส่งผลให้ผู้สร้างสรรค์ผลงาน ขาดกำลังใจ และเลิกไปในที่สุด ทำให้สังคมขาดโอกาสที่จะได้ประโยชน์จากคนสร้างสรรค์ ซึ่งประโยชน์ ไม่ได้แก่เกิด การประเทืองสติปัญญา สุนทรียภาพ รวมไปถึงเกิดแรงจูงใจสร้างสรรค์งานขึ้นต่อไป และปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งคือจะเห็นได้ว่าเกิดจากผู้บริโภคซึ่งขาดจิตสำนึก ไม่เคารพในสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ นิยมสินค้าที่ละเมิดลิขสิทธิ์ (แผ่นเพลงและภาพยนตร์) ซึ่งมีราคาถูกกว่า จึงเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งที่ส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ผลิตและทำออกมาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ตามหลักอุปสงค์ – อุปทาน

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายยังไม่ได้กำหนดความรับผิดชอบกับผู้ซื้อซึ่งเป็นผู้ที่มีความต้องการ (Demand) ในสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ จึงทำให้ผู้ซื้อที่มีความต้องการมากขึ้น ผู้ขายก็สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อ (Supply) ซึ่งการบัญญัติความรับผิดชอบทางอาญากับผู้ขายแต่เพียงฝ่ายเดียวไม่สามารถที่จะยับยั้งการละเมิดลิขสิทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพการศึกษาว่า การที่บุคคลผู้ขาดจิตสำนึกที่ดีในการให้ความเคารพในสิทธิความเป็นเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ซื้อสินค้าอันละเมิดลิขสิทธิ์ควรจะมีความรับผิดชอบทางอาญาหรือไม่ อย่างไร ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่จะนำมาใช้บังคับในเรื่องนี้

โดยตรง จึงจำเป็นต้องศึกษาหลักกฎหมายของต่างประเทศเพื่อที่จะเสนอแนวทางแก้ไขกฎหมายให้บัญญัติบทลงโทษผู้ซื้อสิ่งบันทึกเสียงหรือภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ เพื่อนำมาบังคับใช้ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ อันเป็นการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงทฤษฎี แนวคิด และหลักการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในประเทศไทยและต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งบันทึกเสียงและภาพยนตร์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537
3. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการละเมิดสิทธิในรูปแบบต่าง ๆ ในงานประเภทสิ่งบันทึกเสียงและภาพยนตร์ รวมถึงบทกำหนดโทษ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537
4. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบทางกฎหมายอาญาของผู้ซื้อสิ่งบันทึกเสียงและภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานประเภทสิ่งบันทึกเสียงและภาพยนตร์ของประเทศไทย

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษาค้นคว้าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยศึกษาค้นคว้าจากตำรากฎหมาย หนังสือ บทความที่เป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนข้อมูลทางกฎหมายจากเว็บไซต์อินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง กับบทบัญญัติทางกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงคำอธิบาย บทความ เอกสารแจกจ่าย หรือข้อคิดเห็นต่าง ๆ ทั้งของประเทศไทยและของต่างประเทศ และบท

สัมภาษณ์ของผู้ซื้อแผ่นบันทึกเสียงและภาพยนตร์ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผล และเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไข ญหาดังกล่าวที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ผลการวิจัย

1.วิเคราะห์ปัญหาการขาดจริยธรรมในการเคารพสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์

ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันทึกเสียงเป็นความผิดตามกฎหมาย จึงเป็นประเด็นให้ต้องวิเคราะห์ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ควรมีความผิดตามกฎหมายหรือไม่ เพียงใด ผู้ซื้อควรต้องให้ความเคารพต่อสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์เพียงใด และการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้นส่งผลเสียต่อเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่ เพียงใด โดยวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีจริยธรรม เป็นข้อๆดังนี้

1.1 หลักการเคารพสิทธิของผู้อื่น

คนไทยทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2550 (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่ 47 ก/หน้า 1/24 สิงหาคม 2550) ดังบัญญัติไว้ในหมวด 3 เรื่องสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ใน “ มาตรา 28 บัญญัติว่า บุคคลย่อมอ้างศักดิ์ศรีความเพิ่มมนุษย์หรือใช้สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน ” มาตราดังกล่าวเป็นการบัญญัติถึงสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย แต่ต้องอยู่ภายใต้หลักการเคารพสิทธิผู้อื่น ซึ่งเป็นการบัญญัติไว้ชัดเจน กล่าวคือ ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพของตนเอง ที่จะทำอะไรก็ได้ แต่การใช้สิทธิและเสรีภาพของตนนั้น ต้องไม่ไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่นเป็นสำคัญด้วย ยกตัวอย่างเช่น นายแดงมีสิทธิและเสรีภาพที่จะเดิน ทางแขนหรือทางขาไปทางใดก็ได้ ตราบ

เท่าที่แขนหรือขานั้นยังไม่ไปถูกคนอื่น

ปัญหาอยู่ที่ว่า ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง นั้น เป็นการใช้สิทธิและเสรีภาพในการซื้อสินค้า ที่ไปกระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่นหรือไม่ ประเด็นที่ต้องนำมาวิเคราะห์ คือ การซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ส่งผลเสียต่อเจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่ เพียงใด

เมื่อนำวิเคราะห์ผลกระทบต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ ก็พบว่า ผู้บริโภคที่สนใจงานเพลงหรือภาพยนตร์ อันมีลิขสิทธิ์เรื่องใดๆ ก็ซื้อหรืออาจจะซื้อแผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี มาเพื่อรับชมรับฟัง เพื่อความบันเทิง บำบัดความต้องการของตน ซึ่งโดยปกติผู้บริโภคที่สนใจงานเพลงหรือภาพยนตร์นั้น ๆ 1 คน ก็จะซื้องานเพลงหรือภาพยนตร์นั้นจำนวน 1 แผ่น หรือ 1 ชุด ซึ่งคงไม่มีผู้บริโภคคนไหนซื้องานเพลงหรือภาพยนตร์อันเดียวกันไปฟังหรือไปชม เกินกว่า 1 แผ่นหรือ 1 ชุด หรือมีก็เป็นจำนวนที่น้อยมาก ดังนั้นหากเราสมมุติว่า ภาพยนตร์ 1 เรื่อง มีคนสนใจซื้อ 100 คน เจ้าของลิขสิทธิ์ก็ย่อมสามารถขายแผ่นภาพยนตร์ได้จำนวน 100 แผ่น แต่ในความจริงปรากฏว่า ใน 100 คน มีเพียง 50 คนที่ซื้อสินค้าจากเจ้าของลิขสิทธิ์ และอีก 50 คนซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ดังนั้นก็จะเห็นได้ว่าหากมีผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ เจ้าของลิขสิทธิ์ย่อมได้รับผลกระทบอย่างแน่นอน จึงสรุปได้ว่า ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการใช้สิทธิของตนไปกระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่นแล้ว ซึ่งขัดกับหลักการเคารพสิทธิของผู้อื่น ซึ่งควรถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ทางอ้อม แบบหนึ่ง และการกระทำดังกล่าวยังไม่มีความหมายกำหนดไว้เป็นความผิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้ผู้คนเข้าใจในหลักการใช้สิทธิและเสรีภาพของตนว่าใช้ได้แค่นั้น เพียงใด และรู้จักหลักการเคารพสิทธิของผู้อื่นมากขึ้น และให้เข้าใจสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ควรได้รับความคุ้มครองและผู้ซื้อไม่ควรไปละเมิดสิทธิดังกล่าว แต่หากผู้

ซื้ออยู่แล้วว่าการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น แล้วยังซื้อโดยไม่ได้ใส่ใจอะไร ก็ถือได้ว่าผู้ซื้อขาดจริยธรรมในการเคารพสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ กฎหมายบังคับกับผู้ซื้อ สินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

1.2 หลักความซื่อสัตย์สุจริต

คำว่า ซุจริต เป็นคำที่มีความหมายกว้าง และมีลักษณะเป็นนามธรรม จึงเป็นการยากที่จะกำหนดความหมายหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความสุจริตที่แน่นอนลงไปให้ชัดเจน หลักสุจริตเป็นบทกฎหมายยุติธรรม (สมยศ เชื้อไทย , 2553) กล่าวคือแม้จะมีบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นไว้อยู่แล้ว แต่หลักสุจริตก็ยังใช้เป็นฐานกำหนดมาตรฐานควบคุมความประพฤติของบุคคลในทุกๆเรื่อง ดังนั้น หลักสุจริตจึงต้องนำมาใช้ในกฎหมายทุกๆเรื่อง แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะก็ตาม

เมื่อนำมาวิเคราะห์การซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง ซึ่งยังมีได้กฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด มาวิเคราะห์ตามหลักสุจริตซึ่งเป็นหลักกฎหมายยุติธรรมและหลักกฎหมายทั่วไป วิเคราะห์ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ควรจะ มีความผิดหรือไม่นั้น จึงต้องนำหลักสุจริตมาพิจารณาดังนี้ กล่าวคือหากผู้ซื้อหรือควรจะรู้ว่าแผ่นซีดี หรือแผ่นดีวีดี เพลงหรือภาพยนตร์เป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งเป็นสิ่งผิดกฎหมายเพราะเป็นการละเมิดสิทธิของผู้อื่น ยังซื้อแผ่นซีดี แผ่นดีวีดี ดังกล่าว ก็ถือได้ว่าผู้ซื้อ ได้กระทำการซื้อโดยไม่สุจริต

และเมื่อนำมาวิเคราะห์กับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น รู้หรือควรจะรู้หรือไม่ ว่าสินค้าที่ซื้อเป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ก็พบว่าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้น จะทำการผลิตโดยใช้ต้นทุนต่ำไม่ค่อยเน้นรายละเอียดในการผลิตเท่าใด ไม่ว่าจะเป็นบรรจุก้นท์ หน้าปก รวมไปถึงตัวแผ่น ส่วนก็จะ

เป็นแผ่นซีดี และแผ่นดีวีดีธรรมดา อย่างดีก็จะมีการสกรีนปกลงในแผ่นไม่ได้มีความละเอียดแต่อย่างใด มีความแตกต่างจากแผ่นซีดีและแผ่นดีวีดี ซึ่งมีลิขสิทธิ์ค่อนข้างชัดเจน ซึ่งมีบรรทัดที่สวยงาม มีพลาสติกห่อหุ้มเป็นอย่างดี ผู้ซื้อส่วนใหญ่แล้วจะรู้ว่าสินค้าที่ซื้อเป็นสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์แต่ก็ตัดสินใจซื้อ เนื่องจากมีราคาถูกและหาซื้อได้ง่าย รวมทั้งไม่มีความผิดแต่อย่างใด จึงเห็นได้ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่สุจริต จึงควรมีกฎหมายกำหนดความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

แต่อย่างไรก็ตาม เราก็ไม่สามารถที่จะสรุปได้ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ทุกคนกระทำการโดยไม่สุจริต ดังนั้น หากจะกำหนดความรับผิดทางอาญากับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์จึงต้องนำหลักสุจริต มาบัญญัติไว้ให้ชัดเจนเพื่อความเป็นธรรม แม้หลักสุจริตจะเป็นหลักกฎหมายยุติธรรมและหลักกฎหมายทั่วไป ที่ต้องนำมาพิจารณาอยู่แล้วก็ตาม

1.3 หลักการไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญ

กฎหมายลิขสิทธิ์จะมีข้อยกเว้น สำหรับการกระทำที่มีให้ถือว่าเป็นการละเมิด ลิขสิทธิ์ไว้หลายกรณี หรือที่เรียกว่า

หลัก fair use (The copyright Act 1976, Sect 107 limitations on exclusive rights: fair use) หรือหลักการใช้งานอันมีลิขสิทธิ์โดยชอบธรรม เป็นหลักการที่สร้างขึ้นเพื่อให้สาธารณชนได้มีโอกาสใช้ประโยชน์ งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่น (สุทธิศักดิ์ ประศาสน์ครูการ, 2544) แต่ทั้งนี้หลักสำคัญอยู่ที่การใช้งานดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์จนก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่เจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์ หลักสำคัญก็คือไม่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ และไม่กระทบกระเทือนเกินสมควร

เมื่อนำมาวิเคราะห์ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงนั้น เป็นการกระทำที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่เจ้าของลิขสิทธิ์หรือไม่ หรือเป็นการกระทำที่เป็นไปตามข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์หลัก Fair use เห็นได้ว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ 1 แผ่น ก็เป็นการตัดโอกาสในการขายแผ่นแท้ 1 แผ่น หากมีผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ 100 แผ่น ก็เป็นการตัดโอกาสเจ้าของลิขสิทธิ์ในการขายแผ่น 100 แผ่น เช่นกัน จึงเห็นได้ว่าการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เป็นการก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่เจ้าของลิขสิทธิ์แล้ว แต่ไม่เป็นการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามหลัก Fair use แต่อย่างใด

จากการวิเคราะห์ตามหลักทฤษฎีจริยธรรมแล้ว จะเห็นได้ว่า ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงนั้น ยังเป็นผู้ที่ขาดความรู้ความเข้าใจในสิทธิของผู้อื่นอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือในบางครั้งกล่าวได้ว่า คนไทยรู้จักเพียงสิทธิของตนเองแต่ไม่รู้จักหน้าที่ และไม่รู้จักการเคารพสิทธิของผู้อื่น ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม กฎหมายที่ออกมานั้นก็เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม หากเรื่องใดสงบเรียบร้อยดีอยู่แล้วก็ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมาบังคับ ซึ่งในเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์นั้น ยังมีปัญหายู่มากและมีผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงเป็นจำนวนมาก กฎหมายที่จะมาบังคับในเรื่องนี้จึงมีความจำเป็น เพราะหากสังคมไม่จัดการกับคนที่กระทำความผิดก็เท่ากับว่าสังคมยอมรับกับการกระทำผิดดังกล่าว แต่ในทางกลับกัน หากผู้คนในสังคมรู้จักและเข้าใจหลักการเคารพสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์มากขึ้น และร่วมมือกันไม่ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ได้ กฎหมายก็ไม่มี ความจำเป็น

2. วิเคราะห์ปัญหาความรับผิดทางอาญา ของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เปรียบเทียบกับ กฎหมายต่างประเทศ

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบ กลุ่มระบบ กฎหมาย Common Law

ประเทศสหรัฐอเมริกา

กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ยังมีได้มี
บทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิด
ลิขสิทธิ์ไว้ แต่กรณีของการให้เข้าพื้นที่ในการขายสินค้า
ละเมิดลิขสิทธิ์ ให้มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ซึ่งเป็น
กฎหมายของมลรัฐนิวยอร์กว่า " ผู้ให้เข้าต้องร่วมรับผิดใน
การขายที่ผิดกฎหมายของผู้เช่า ซึ่งรวมถึงการละเมิด
ทรัพย์สินทางปัญญาด้วย " ซึ่งก็พอจะเทียบเคียงได้กับผู้
ซื้อ ที่ถือว่าเป็นผู้สนับสนุนผู้ขาย ทางหนึ่งเช่นเดียวกับ
ผู้ให้เช่า (New York Real Property Law, Sect 231)

ประเทศอังกฤษ

กฎหมายของประเทศอังกฤษนั้น ยังมีได้มี
บทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิด
ลิขสิทธิ์ไว้ แต่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของ
เจ้าของลิขสิทธิ์ โดยกำหนดให้การกระทำที่
กระทบกระเทือนต่อตัวเจ้าของลิขสิทธิ์อย่างร้ายแรงและ
เป็นการกระทำที่ปราศจากความยินยอมจากเจ้าของ
ลิขสิทธิ์เป็นความผิด (Copyright, Design and Patents
act 1988: CDDA, Sect, 107) เช่นการขายหรือให้เช่า
หรือนำเข้า เป็นเจ้าของธุรกิจที่มีลักษณะของการละเมิด
ลิขสิทธิ์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในระบบ Common law ก็
ยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ซื้อไว้โดยตรง
มีเพียงแต่ในกรณีของการนำกฎหมายที่ใกล้เคียงมาใช้
บังคับเป็นกรณีๆ ไป และให้ความสำคัญกับการเคารพใน
สิทธิของบุคคลอย่างยิ่ง ปัญหาการ ละเมิดลิขสิทธิ์จึง
ค่อนข้างน้อย

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบ กลุ่มระบบ กฎหมาย Civil law

ประเทศฝรั่งเศส

กฎหมายของประเทศฝรั่งเศสนั้น ยังมีได้มี
บทบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิด
ลิขสิทธิ์ แต่ฝรั่งเศสจะให้ความสำคัญกับทรัพย์สินทาง
ปัญญา ประเภทเครื่องหมายการค้ามากกว่า เนื่องจาก
เป็นประเทศที่มีสินค้าแบรนด์เนม เป็นจำนวนมาก โดย
กำหนดให้ " ผู้ใดถือโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร
นำเข้าภายใต้วิธีการผ่านแดน หรือส่งออกสินค้าที่มีการ
ละเมิดเครื่องหมายการค้า ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3
ปี และปรับไม่เกิน 300000 ยูโร " (Trademarks and
Service Marks Title 1 Article L716-10) และกฎหมาย
อาญาให้เป็นไปตามกฎหมายจารีตประเพณีทางอาญา
ของฝรั่งเศส ซึ่งการลงโทษนั้น บุคคลธรรมดาที่ละเมิด
ลิขสิทธิ์ในงานของผู้สร้างสรรค์ต้องระวางโทษจำคุกไม่
เกิน 3 ปี และปรับ 300,000 ยูโร ในกรณีที่เป็นการทำ
ความผิดซ้ำโทษดังกล่าวจะเพิ่มเป็นสองเท่า สรุปได้ว่า มี
การเอาผิดกับผู้ครอบครองสินค้าละเมิด และสามารถ
เปรียบเทียบได้กับผู้ซื้อ เพราะเมื่อซื้อ แล้วย่อมได้การ
ครอบครอง

ประเทศอิตาลี

กฎหมายของประเทศอิตาลีนั้น แม้มีได้บัญญัติ
ความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ไว้โดยตรง แต่ได้
มีการกำหนดความรับผิดของการซื้อหรือตกลงยอมรับ
สินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา จะต้องระวางโทษปรับ
สูงสุดไม่เกิน 1,000,000 ยูโร และรับสินค้าละเมิดนั้นด้วย
โดยกำหนดไว้ในกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค (Italian
Government Law Decree Law 80/2005) และยังได้
กำหนดให้ การละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ถือเป็น
ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ด้วย เห็นได้ว่า

อิตาลีให้ความสำคัญกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา อย่างมาก

ประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายของประเทศญี่ปุ่นนั้น แม้ได้กำหนดความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ไว้ แต่ได้มีการกำหนดความรับผิดของ ผู้ครอบครองงานอันละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งสามารถนำมาเทียบเคียงกับการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ได้ เนื่องจากผู้ซื้อ ย่อมได้การครอบครองสินค้านั้น (Copyright Law of Japan 1970.)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า กลุ่มระบบกฎหมายแบบ Civil law นั้น ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา โดยมีกฎหมายต่างๆ ในการให้ความคุ้มครอง และส่วนใหญ่ยังเอาผิดกับผู้ครอบครองสินค้าละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาประเภทต่างๆ ด้วย ซึ่งผู้ซื้อสินค้าละเมิดกับผู้ครอบครองสินค้าละเมิด นั้นพอเทียบเคียงกันได้ ดังนั้นการจะกำหนดความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ในประเทศไทย จึงพอเทียบเคียงกับกฎหมายต่างประเทศ กลุ่มระบบ Civil law ได้

2.3 วิเคราะห์ หลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

หากจะกำหนดความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ นั้น จะต้องพิจารณาถึงหลักทฤษฎีการลงโทษทางอาญา ในเรื่องผู้สนับสนุน (วินัย ล้าเลิศ, 2551) เนื่องจากถึงได้ว่า ผู้ซื้อเป็นผู้ให้การสนับสนุนผู้ขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ และเมื่อนำไปเทียบเคียงกับบทบัญญัติกฎหมายที่เอาผิดกับผู้ซื้อหรือผู้ครอบครองสิ่งผิดกฎหมาย ดังเช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ก็เห็นว่าสามารถเทียบเคียงกันได้ เนื่องจากสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เป็นสิ่งของผิดกฎหมาย เช่นเดียวกับยาบ้า และทรัพย์สินที่ถูกลักขโมยมา จึงพอเทียบเคียงกันได้ แต่ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงเจตนาของผู้ซื้อเป็นสำคัญ กล่าวคือ ถ้าผู้ซื้อหรือควรจะมี การกระทำจึงเป็นความผิด

สรุปได้ว่า ประเทศไทยสามารถกำหนดความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ได้ โดยเทียบเคียงกับการลงโทษทางอาญา เรื่องผู้สนับสนุน และตามกฎหมายซึ่งลงโทษผู้ซื้อ ดังเช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 86 ทั้งนี้โดยคำนึงถึงเจตนาของผู้ซื้อเป็นสำคัญ

3. วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษและบทกำหนดโทษ

จากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นว่ามี ความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการกำหนดกฎหมายความรับผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง เนื่องจากเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ของปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงที่มีความรุนแรงอยู่ในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การจะลงโทษหรือเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ก็ เป็นเรื่องละเอียดอ่อนมาก และมีผลกระทบต่อคน และสังคมไทยในวงกว้าง จึงต้องวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการลงโทษและบทกำหนดโทษ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพสังคมและสามารถทำให้ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ลดลงได้อย่างมีนัยสำคัญ สมกับที่ลงทุนแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

การลงโทษทางอาญา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- 1.โทษที่บังคับเอาแก่ชีวิต คือ โทษประหารชีวิต
- 2.โทษที่บังคับเอาแก่เสรีภาพ คือ โทษจำคุก และโทษกักขัง
- 3.โทษที่บังคับเอาแก่ทรัพย์สิน คือ โทษปรับ และโทษริบทรัพย์

หลักการเอาผิดทางอาญากับผู้ซื้อก็เพื่อข่มขู่ให้กลัว หรือยับยั้งมิให้กระทำความผิดอีก หรือให้ปรับปรุงแก้ไข และเมื่อดูจากทฤษฎีการลงโทษและโทษทางอาญาที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เราจะเห็นว่าโทษที่บังคับเอาแก่

ทรัพย์สินนั้น จะมีความเหมาะสม เนื่องจากโทษทางอาญามีลักษณะที่รุนแรงเป็นผลเสียหายแก่ผู้ได้รับโทษ และการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์นั้นไม่ใช่ความผิดที่ร้ายแรง การลงโทษสถานเบา คือการลงโทษปรับ หรือโทษริมทรัพย์สิน เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนจิตสำนึกของผู้คนในสังคม ทั้งนี้ก็เพราะผู้ซื้อส่วนใหญ่เห็นว่าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นความผิด จึงซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ได้คิดถึงเรื่องคุณธรรมจริยธรรมต่างๆที่เราควรเคารพสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ดังนั้นโทษปรับหรือริมทรัพย์สินจึงมีความเหมาะสม ซึ่งจะสามารถข่มขู่ให้กลัวไม่กล้ากระทำความผิด รวมทั้งให้โอกาสผู้กระทำความผิดได้ปรับปรุงตัวใหม่ได้ มิต้องถูกจำคุกเสียภาพ

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อเราต้องพิจารณาถึงสภาพสังคมส่วนใหญ่ ก็จะพบว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงนั้น ส่วนใหญ่แล้วก็จะเป็นผู้มีรายได้ปานกลางไปจนถึงผู้มีรายได้น้อย ดังนั้นค่าปรับแม้เพียง 1,000 บาท อาจเป็นปัญหาใหญ่ในชีวิตของเขาเหล่านั้นได้ และเมื่อไม่มีเงินค่าปรับ ปัญหาที่จะตามก็คือ การกักขังแทนค่าปรับ ซึ่งปัจจุบันคิดให้ วันละ 200 บาท การนำผู้กระทำความผิดเพียงเล็กน้อยเช่นนี้ เข้าห้องขังหรือนำไปกักขังที่ใดๆก็ตาม ไม่ส่งผลดีต่อสังคมอย่างแน่นอน มีแต่จะส่งผลเสียหายอย่างมาก ทั้งต่อตัวผู้กระทำความผิด ความรู้สึกของคนในสังคมอาจจะขาดความเชื่อมั่นศรัทธาต่อกฎหมาย รวมทั้งรัฐยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกักขังคนเหล่านั้นโดยไม่จำเป็นอีก ดังนั้นหากมีการกำหนดกฎหมาย ที่จะเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ต้องหาทางออกสำหรับปัญหาดังกล่าวไว้ด้วย ซึ่งสามารถกระทำได้ ดังนี้ คือ

1) การว่ากล่าวตักเตือน

จำเป็นต้องให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สำหรับการว่ากล่าวตักเตือน เมื่อดังเช่นคดีจรรยาในบางข้อหา ที่ให้พนักงานเจ้าพนักงานตำรวจในการว่ากล่าว

ตักเตือนได้ โดยไม่ต้องทำการเปรียบเทียบปรับ โดยอาจจะให้เป็นอำนาจดุลยพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในการว่ากล่าวตักเตือนสำหรับผู้กระทำความผิดครั้งแรก เป็นต้น

2) การอบรมแทนค่าปรับ

การอบรมแทนค่าปรับ เป็นแนวทางที่มีสถานีตำรวจหลายแห่งใช้แทนการเปรียบเทียบปรับในคดีจรรยา เพื่อให้ผู้กระทำความผิดให้เห็นถึงความสำคัญว่าทำผิดข้อหานี้ แล้วส่งผลอย่างไรบ้าง ซึ่งถือว่าเป็นแนวทางที่ดีมาก หากนำมาใช้ในเรื่องการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ได้ เพราะจะสามารถชี้ให้ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เห็นถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ได้เป็นอย่างดี และทราบถึงผลเสียที่เกิดขึ้นจากการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

3) การบริการสังคม

การบริการสังคม เป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งสามารถนำมาลงโทษแทนค่าปรับได้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อสังคม มากกว่าการกักขังแทนค่าปรับอย่างแน่นอน และหากการบริการสังคมเป็นการออกให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ตามสถาบันต่างๆ หรือให้ความรู้ตามชุมชนต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องการเคารพสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ ก็จะส่งผลดีต่อการแก้ไขปัญหาคาระเมิดลิขสิทธิ์ ได้ผลดีมาก

สรุปได้ว่าควรมีการกำหนดความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงนั้น แต่ทั้งนี้ต้องเป็นโทษปรับ ซึ่งไม่ควรใช้อัตราโทษขั้นต่ำ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างเต็มที่ และควรมีการโทษอื่นๆแทนการปรับ สำหรับผู้ไม่มีเงินเสียค่าปรับ แทนที่จะเป็นการกักขังแทนค่าปรับ หรือหากกำหนดโทษอื่นๆนั้นแทนการปรับเลยก็ไม่มีผลเสียแต่อย่างใด และอาจเป็นผลดีต่อการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ขึ้นด้วย

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎี และหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง ก็พบว่าแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ส่วนใหญ่ ล้วนให้การยอมรับสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ว่ามีอยู่จริง และควรได้รับการคุ้มครองก็เพื่อประโยชน์ต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ได้ทุ่มเทสร้างสรรค์ผลงานออกมา และเพื่อประโยชน์สาธารณะที่จะได้ใช้ประโยชน์จากงานสร้างสรรค์นั้น เพราะหากไม่ให้ความคุ้มครองแล้ว ทำให้ไม่ผู้สร้างสรรค์ผลงานขาดกำลังใจแล้วไม่สร้างสรรค์ผลงานให้สาธารณชนได้รับประโยชน์ ทฤษฎีที่สนับสนุนยกตัวอย่างเช่น ทฤษฎีสิทธิตามธรรมชาติ ทฤษฎีการคุ้มครองป้องกัน และทฤษฎีทรัพย์สิน เป็นต้น รวมทั้งยังมีหลักกฎหมาย ายระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ คือ อนุสัญญากรุงเบอร์น ค .ศ.1571 และข้อตกลงทริปส์ ซึ่งเป็นข้อกำหนดพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ที่ประเทศสมาชิกต้องนำไปบัญญัติบังคับเป็นกฎหมายภายในของตน เห็นได้ว่างานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงอันมีลิขสิทธิ์ จึงจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครอง รวมทั้งป้องกันปราบปรามมิให้มีการกระทำละเมิดได้

ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยังมีปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงอยู่เป็นจำนวนมาก และสาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือมีผู้ต้องการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์เป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องหามาตรการในการป้องกันปราบปราม และวิเคราะห์ถึงความผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง ว่าเป็นความผิดหรือไม่ โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบกับหลักกฎหมายต่างประเทศ หลักกฎหมายทั่วไปและหลักกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง พบว่าผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ถือได้ว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุน

ผู้กระทำละเมิด เมื่อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายอาญามาตรา 86 เรื่องผู้สนับสนุน และเปรียบได้กับผู้กระทำผิดฐานรับของโจร ตามมาตรา357 และเปรียบได้กับผู้ซื้อขายเสพติด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และเมื่อวิเคราะห์การกระทำของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ตามหลักทฤษฎีจริยธรรม หลักสุจริต หลักการเคารพสิทธิผู้อื่น ก็จะพบว่า ผู้ซื้อเป็นผู้ที่ขาดจริยธรรมในการเคารพสิทธิของผู้อื่น เป็นการใช้สิทธิของตนโดยไม่สุจริต และเป็นการใช้สิทธิของตนไปรบกวนสิทธิของผู้อื่น อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายของต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส รวมทั้งญี่ปุ่น ก็จะพบว่าแม้ต่างประเทศจะยังไม่มีกฎหมายเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิด แต่ก็มีการออกกฎหมายอื่นในการป้องกันกับกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ และพอเทียบเคียงได้กับการเอาผิดกับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ยกตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกามีกฎหมายเอาผิดกับ ผู้ให้เช่าสถานที่ในการขายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ฝรั่งเศสมีกฎหมายเอาผิดกับผู้นำเข้าสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ ญี่ปุ่นมีกฎหมายเอาผิดกับผู้ครอบครองสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ เป็นต้น สรุปได้ว่า การซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการกระทำผิดอย่างหนึ่ง และควรมีบทกำหนดโทษ เพื่อเป็นการป้องปรามและกระตุณจิตสำนึกของผู้คนในสังคม

จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง ไว้ในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ .ศ.2537 แต่โทษของผู้ซื้อต้องมีโทษที่รุนแรง ควรเป็นเพียงโทษที่บังคับเท่ากับทรัพย์สิน เช่น โทษปรับ และโทษริบทรัพย์สิน รวมไปถึงการให้อำนาจเจ้าพนักงานในการว่ากล่าวตักเตือน อบรมแทนค่าปรับ และการบริการสังคม แทนค่าปรับได้ และไม่ควรมีการกักขังแทนค่าปรับมาบังคับใช้ เพราะเป็นโทษที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นโทษที่รุนแรงไม่ส่งผลดีต่อการป้องปราม ตามแนวคิดการ

ลงโทษที่กำหนดเพียงเพื่อข่มขู่ให้กลัว ยับยั้งไม่ให้กระทำผิด และให้อากาศปรับปรุงแก้ไข เท่านั้น และหากเป็นโทษที่รุนแรงอาจเกิดแรงต่อต้านจากสังคมได้

สรุปผลการวิจัย

ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียงเป็นปัญหาใหญ่ ซึ่งสาเหตุประการหนึ่งคือ มีผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง เป็นจำนวนมาก ผลส่งให้ผู้ทำสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และ สิ่งบันเทิงเสียงออกมาขายจำนวนมาก เป็นไปตามหลักอุปสงค์ – อุปทาน และจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ถือได้ว่าเป็นผู้สนับสนุนผู้กระทำละเมิด เป็นผู้ใช้สิทธิโดยไม่สุจริต และเป็นการสิทธิของตนไปกระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น และยังไม่มีความหมายบัญญัติ ไว้เป็นความผิด ทำให้ผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ไม่รู้ถึงการกระทำผิดของตน การกำหนดความรับผิดทางอาญาของผู้ซื้อจึงมีความจำเป็น เพื่อเป็นการป้องปรามและกระตุณจิตสำนึก แต่อย่างไรก็ตามโทษต้องไม่ใช่โทษที่รุนแรง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรเป็นไปแก้ไข เพิ่มเติม พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เพื่อให้ครอบคลุมถึงความผิดของผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ โดยบัญญัติว่า “ ผู้ใดซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง โดยรู้หรือมีเหตุอันควรรู้ว่าสินค้านั้นทำขึ้นโดยการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้อื่น ผู้นั้นต้องระวางโทษปรับตั้งแต่ 400 บาท แต่ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ” ทั้งนี้ต้องให้อำนาจเจ้าพนักงานเปรียบเทียบปรับได้ หากเป็นความผิดเล็กน้อย หรือให้อำนาจศาลในการที่จะใช้ดุลพินิจในกรณีที่มีเหตุ

อันสมควร ที่จะกล่าวกล่าวตักเตือน หรือให้เข้าอบรม หรือใช้ไปบริการสังคมแทนค่าปรับได้

2. ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ จากความผิดอันยอมความได้ ให้เป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ หรือเป็นอาญาแผ่นดิน เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถเข้าดำเนินการจับกุมได้ทันทีที่พบการกระทำ ความผิด และยังเป็น การป้องกันการใช้สิทธิเกินส่วนของเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วย

3. ควรมีการให้เผยแพร่ความรู้แก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นักศึกษา รวมทั้งประชาชนทั่วไป เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองลิขสิทธิ์ เห็นถึงคุณประโยชน์ของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ว่ามีผลดีต่อสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจของป ระเทศเพียงใด เพื่อลดความเห็นแก่ประโยชน์ของตนในการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ที่มีราคาถูก

4. ควรกำหนดให้สินค้าลิขสิทธิ์เป็นสินค้าควบคุมราคา โดยให้รัฐมีอำนาจในการพิจารณากำหนดราคา โดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตและกำไรที่ผู้สร้างสรรค์งานควรจะได้รับ เพื่อให้ประชาชนได้ใช้ความเป็นธรรมในด้านราคาและไม่เห็นถึงความแตกต่างด้านราคาระหว่างสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ กับสินค้าที่มีลิขสิทธิ์ มากนัก

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรไปศึกษาวิจัยต่อยอดในด้านผลกระทบ และพฤติกรรมของผู้บริโภค หากมีการกำหนดกฎหมายความรับผิดทางอาญากับผู้ซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์

2.ควรไปศึกษาวิจัยต่อยอดถึงสาเหตุอื่นของปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์และสิ่งบันเทิงเสียง เช่น สาเหตุเพราะอัตราโทษน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ จึงมีผู้กระทำละเมิดจำนวนมาก , สาเหตุ เพราะเป็นความผิดยอมความได้ จึงไม่เกรงกลัว เป็นต้น

3.ควรไปศึกษาวิจัยต่อยอดในเรื่องการละเมิด
ทรัพย์สินทางปัญญาประเภทอื่น เช่น เครื่องหมายการค้า
สิทธิบัตร เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพย์สินทางปัญญา . (2554). กฎหมายระเบียบ.

<www.ipthailand.go.th> 20 เมษายน

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เปรียบเทียบกับ
งานลิขสิทธิ์ตามกฎหมายของประเทศ
สหรัฐอเมริกาและเยอรมัน. วิทยานิพนธ์นิติ
ศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124/ตอนที่ 47 ก/หน้า 1/24
สิงหาคม 2550.

วินัย ล้าเลิศ . (2551). กฎหมายอาญา 1. ฉบับ
ปรับปรุงใหม่ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
มหาวิทยาลัยรามคำแหง หน้า 325.

สมยศ เชื้อไทย . (2553). ความรู้กฎหมายทั่วไป
คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง : หลักทั่วไป
(พิมพ์ครั้งที่ 16). กรุงเทพฯ: วิทยุชน. หน้า
147.

สุทธิศักดิ์ ประ ศาสน์ครุการ . (2544). ปัญหาในทาง
กฎหมายเกี่ยวกับข้อยกเว้นการละเมิด
ลิขสิทธิ์ : ศึกษางานดนตรีกรรม ตาม
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ .ศ. 2537
เปรียบเทียบกับงานลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย
ของประเทศสหรัฐอเมริกาและเยอรมัน .
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Italian Government Law Decree Law. 80/2005
Copyright Law of Japan 1970.

The Copyright Act 1976, Sect 107 Limitations on
exclusive rights: fair use New York Real
Property LawTrademarks and Service
Marks Title 1 Article L716-10.